

eno dolžnost spolniti. Tu je denar Riparjev, izročite mu ga!“

Podá mi listnico, v kateri so nakaznice na 90.000 gold., in nadaljuje:

„10.000 gold. je bil hudodelnik porabil, drugo je tu. Pa ker zapazim, da vam ni še vse jasno, nadaljujem ustmeno svojo povest, kar je nisem mogel zapisati, ker se mi je domú mudilo. Podam vam jo v kratkih besedah.“

„Od potopljene ladije se nas je malo rešilo, tudi kapitan je vtonil. Mene je našla barka na pomoč hitečih otočanov v morji oklenjenega okoli deske razbitega čolna. Brž ko se zavem, mi je prva skrb popraševati, če se je Spitler — katerega sem mornarjem natanko popisal, rekoč, da je moj bližnji žlahtnik — rešil. A nihče ga ni videl, tudi se truplo njegovo ni našlo ob bregovji, kakor trupla mnogo drugih vtonjencev, med njimi tudi kapitana. Ladija se je bila cela pogreznila, ker ni bilo nikakoršnih kosov od nje ob bregu in na zopet mirnem morji plavajočih videti. Po tem mi je bilo jasno, da se je Spitler potopil z ladijo vred, da mora še zdaj v njenem trebuhu biti. Al kako ga spraviti na dan? Če bo le par dni v morji, lotile se ga bodo morske živali in potem je za-me vse zgubljeno.“

„Ladija se je bila potopila kak streljaj daleč od brega, morje je tu plitvo, komaj kakih 15 sežnjev globoko. Nesreča se je bila naznanila v glavno mesto in od tod so pričakovali povelja, kaj storiti. Jaz sem vedel, da bodo skušali ladijo v morji razstreliti, da tako k vrhu pride, kar je kaj vrednega, drugo pa se potem po dnu pobere. To mi je povedala mornarska rodovina, katera me je pod streho vzela. Če tedaj ladijo, katera se cela vzdigniti nikakor ne dá, razstrelé, potem je Spitlerjevo truplo razdjano in pas njegov splava po morji. Sam pa ne morem nič storiti, toraj sklenem obrniti se do kacega mornarja in to po deklici, ki mi je tako marljivo in dobrovoljno stregla. Imel sem še precejšnjo svoto denarja, tega sem bil pripravljen žrtvovati.“

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Novice iz Bosne in Hercegovine.

Zadnjič že smo omenili, da zasedba Bosne ne bo tako lahko izvršila se, kakor si je menda marsikdo mislil, ki ne pozná Turškega fanatizma. To ni več okupacija ali zasedba, to je že boj, krvav boj z mečem za Bosno in če jo bomo pridobili, pridobljena bo z mečem, po hrabrosti naših vojakov. Ta boj ni lahek, tudi uporniki, mohamedanci po veri, a po rodu Slovani, so hrabri, vrh tega pa podkurjeni še po verskem fanatizmu, tedaj popolnoma divji. Da imajo pa tudi podporo iz Carigrada, ne le v orožji, temveč tudi v ljudéh, da redne Turške čete pristopajo k ustajnikom, to je zdaj že očitno, kar so naši pri Žepču zajeli jih cel bataljon s častniki vred; rekli so sicer, da so jih ustajniki Turški prisilili pridružiti se jim, ali to je finta.

Najhujši agitator zoper Avstrijo je neki „hadži“ Lojo, s pravim imenom Lojo Čurčić, tedaj renegat. Priimek „hadži“ pomeni toliko, kakor „romar iz Meke“; tak je muselmanom svétnik. Svojega posla je bil načelnik tolovajev in prežal posebno na krščanske kupce; kdor je kaj imel, ni bil pred njim nikdar varen; zato je tudi Turška vlada bila razpisala nagrado 500 piastrov na njegovo glavo, a nihče si je ni upal zaslužiti; varno je hodil in strahoval ljudi celó po glavnem mestu Sarajevu v sredi med žandarji. Postave je velike in čvrste, govornosti izvrstne, mohamedanci ga

časté tako, da mu brado poljubujejo, kar je največe spoštovanje. Proti kristijanom je ljut, divji, krvoločni, prav strah Bosne. Ta pošast je zdaj vodja vsega upora proti Avstrijski armadi. Vse dere k njemu, celó iz Albanije, tako da ima že veliko četo pod seboj, kar so pokazale dogodbe zadnjih dni. S koranom je spravil najprej v Sarajevu vse kvišku ter ustanovil vlado po svojem okusu. Kjerkoli se prikažejo druhali njegove, povsod je rop in mor, ker je vnel mohamedance za verski boj, ki je najtrdovratnejši in najgrozovitnejši od vseh. Naši hrabri vojaki ga bodo že ugnali, toda koliko bo preteklo še drage krvi do tje, česar vsega bi ne bilo treba, če bi bila Avstrija vzela Bosno, ko jej je ponujala jo Rusija.

O krvavih dogodbah, katerih smo v zadnjem listu omenili, je zdaj že nekaj natančnejih poročil, katera tu bolj površno posnamemo.

Oddelek generala Filipovića je proti Sarajevemu nastopil pot ob reki Bosni. Sprednje čete so dospele srečno do Maglaja, mestica z nekoliko stotinami mohamedanskih prebivalcev, ki so Avstrijske vojake o prihodu prijazno sprejeli. Po tem sprejemu zapeljan je vodja čete, ko je slišal, da se v Žepčih, mestu z blizu 2500 mohamedanskimi prebivalci, nabirajo na upor ustajniki, da bi jih razpodil, poslal 130 huzarjev tje. A ti, napadeni po ustajnikih, so morali umakniti se nazaj zgubivši nekoliko ljudi. Ko dospejo do Maglaja nazaj, najdejo pred tem poprej jim prijaznim mestom cesto zapaženo, ob enem jih pozdravi streljanje z gričev in hiš tako, da so morali naglo jahaje prodreti skoz mesto; pri tem jih je padlo okoli 50, katere so Turki strašno razmesarili, kakor se je pozneje pokazalo. Tedaj so Turki na ta način povrnili Magjarom bratovsko sočutje! Po tem so marširale v Maglaj več čete, našle mesto zapuščeno in več silno razmesarjenih trupel padlih huzarjev. Vjeli pa so naši vendar nekaj Turkov in vstrelili vsacega, pri katerem so našli kaj od lastnine huzarjev. Pomikaje se naprej proti Žepču so našli ob ozki cesti večkrat upor, pri mestu pa je bil hud boj, v katerem so zmagali naši, zgubivši več ranjenih in mrtvih; Turkov je padlo veliko več, nekaj so jih vjeli in vstrelili, veliko jih je na begu utonilo. Tu so zajeli tudi čez 400 mož redne Turške armade s poveljniki vred, pa ti se izgovarjajo s tem, da so jih ustajniki silili pridružiti se jim. Mesto je zdaj v rokah naših vojakov, ki se od tod pomikajo naprej proti Sarajevu.

Drug oddelek pod vodstvom generala Würtembergá, ki gre preko reke Vrbasa proti Serajevu in pri katerem je tudi Kranjski polk Khun, je imel 7. t. m. pri mestu in trdnjavi Jajce*) krvav, 9 ur trajajoč boj, o katerem se do zdaj le toliko vé, da so slednjič naši potolkli sovražnika po številu veliko večega ter vzeli in zasedli trdnjavo. Naš polk se je čudovito hrabro obnašal. Slava! Kolika je zguba naših, se še ne vé, vendar utegne biti nekaj sto mož, ker je ljuti boj trajal 9 ur. Najhuje pa bo menda pri Travniku, okoli 10 ur od Jajca, kjer se zbira velika Turška četa in vsi oni, ki so dozdej ušli. Travnik je najmočnejša trdnjava Turška proti Avstriji. Pot do tje je tudi težavna, vedno po ozki cesti, ob kateri teče reka Vrbasa na eni strani, na drugi pa so strme gore. Vendar, če

*) Jajce, zgodovinsko imenitno mesto, stoji na jajcu podobnem hribu in ima okoli 3500 prebivalcev, med katerimi kakih 300 rodovin Muhamedancev. Zadnji Bosniški kralj Tomašević je močno trdnjavo tu naredil. Leta 1527. so to mesto zopet Turki dobili v svojo pest. Sv. evangelista Luka je tu živel in umrl. Ko pa so Turki Jajce posedli, so frančiškani truplo njegovo prepeljali v Benetke.

imajo Travnik, se tudi Sarajevo, od treh armad zgrabljeno, ne bo moglo dolgo braniti, čeravno prihaja Turkom neprenehoma pomoč od vseh krajev, celo iz Albanije.

Najbolje je šlo oddelku generala Jovanoviča, ki je na poti proti Mostaru našel le malo upora; v boju z uporniki so bili le 4 vojaki ranjeni; pri njem je 7. lovski polk (Kranjci). Zasedel je Mostar in je zdaj gotovo že na poti proti Sarajevu, da pride Turkom v stran ali za hrbet.

Naših čakajo še krvavi boji; zato mora iti še več vojakov za njimi. Hrabrost naših vojakov, posebno slavjanskih, pripoznavajo vsi poveljniki. Bog daj, da bi jih pri tem preveč ne padlo!

Naši dopisi.

Iz Istre 7. avg. — Letos imamo po Istri malo belega žita, a še to, kar ga je, je drobno, paljivo in snetljivo; samo rž je bolja, sená je tudi malo, fažola (tù pravimo pažula) bomo precéj dobili, koruna bo mnogo in debelega, samo bojimo se, da nam oboleje, ker so se že sem ter tje črni našli; češp je vse polno, katerih lani ni bilo prav nič, tudi jabelk bi bilo, da imamo deblov, hrušek je manj, turšica nam za polento lepo raste, zelje so nam že na razsadih buhači jedli, še več pa potle presajeno na zelnikih, in zdaj ga pa še črvi spodjedajo; grozdje kaj lepo kaže; po nekaterih krajih je nekoliko bolno, toda so ga ljudje mnogo žveplili in to je pomaglo; oljke letos po Istri nimajo ploda. S točo nam je Bog do zdaj po Istri prizanesel. Po dolenji Istri je bila goveja živina nekako bolna, da jo niso smeli na sejme goniti, zato so pa prišli na Pazinski sejm 2. avgusta mnogi živinski kupci, večidel mesarji, ki so mnogo živine pokupili in dobro plačevali. Tudi Italijani mnogo prihajajo na Isterske sejme in drago nakupujejo Isterske oslice, a za osle ne marajo; zato pa — neki Isterski dvenožni osli zmiraj čez morje v Italijo škilijo.

Iz Ljutomera 8. avg. — Za pospeh naše konjereje se pri nas že od nekaj precej trudijo. Naši kmetje imajo lepe konjiče, katere so pred nekaterimi leti za prav visoke cene prodajali. Letos pa imajo naši konjički jako nizko ceno, kajti ni skoro za-nje nič kupca. *) Veiko bolje se poprašuje po goveji živini; Hrvati in bližnji Ogri hodijo dan za dnevom prašat po naših kravah, katere so dosta boljše mlekarice od Ogerskih. Kakor vsako leto, imeli bomo tudi letoš premiranje kónj in dirko z našimi kobilicami. Štajersko konjerejsko društvo napravi namreč 14. dne prihodnjega meseca premiranje ter nameni razdeliti 340 gold., kar pa je celó majhen iznesek. 15. septembra bode pa dirka (Trabwettfahren) na Cvenu, katero prireja naše dirsko društvo že 4. leto. Dobiva vsikdar od vlade nekaj podpore. — Da bi se tudi goveja živina, katera je pri nas precej zanemarjena, povzdignila, pripravlja naš okrajni odbor in kmetijska podružnica tudi premiranje goveje živine na 16. dan septembra. — V deželni zbor nameravamo voliti v naših kmetijskih občinah (12/9.) gosp. Kukovca. — Letina je srednja. Dež uni mesec je naredil velik kvar, posebno vinskim goricam.

Iz Ljubljane. — Vse gleda zdaj, kaj se doli v Bosni godí in mi Slovenci tem več, ker toliko naših sinov se boriti mora s silo perfidne Turčije. Andrassyeva politika zdaj žanje, kar je poslednje dve leti sama sejala!

*) Ker prodaja kónj iz Avstrije v tuje države ni več prepovedana, utegne kmalu kupcev priti iz Laškega.

Vred.

Mastno prijateljstvo za ljubeznjivega Turškega našega soseda ob času Rusko-turške vojske rodí zdaj žalosten sad. Nek Dunajsk šaljiv list je o sedanji naši situaciji v Bosni in Hercegovini prinesel podobo, na kateri se en husar bojuje s Turkom; pod to sliko pa so napisane te-le besede: „Stoj, prijatelj! kako da me zdaj biješ s sabljo, katero sem ti na čast lansko leto poklonil?“ („Halt ein, Freund, Du schlägst mich ja mit dem Schwerte, welches ich Dir im vorigen Jahre als Ehrensäbel verehrte?“) Tako res je sedanje stanje Avstrijsko-ogerske monarhije do vlade Turške: mir kraljuje med Avstrijo in Turčijo, Turški poročnik na Dunaji in pa Karatheodori paša, ki je Turčijo zastopal v Berolinskem kongresu, sta skor vsak dan v vizitah pri grofu Andrassyu, — Avstrijska armada pa je pri Žepcu cel Turšk batalijon po hudem boju vjela, — živ dokaz, kako Turška vlada spolnuje Berolinski sklep. Zdaj, ko se sultan sam obrača do kraljice Angleške, da bi ona na pomoč bila Turčiji o zasedi Bosne po Avstrijsko-ogerski armadi, bo vendar Andrassy čutil, da Magjar ne more biti na čelu vnanjih zadev Avstrijskih.

— Iz privatnega pisma iz tabora poleg Jajca 8. dne t. m., ki je pasiral cenzuro vojne pošte, zvemo, da so naši od 3 strani napadeni junaško prestali dve hudi bitki, katerih ena je trajala 4, druga 9 ur, v katerih je 300 vojakov in oficirjev ranjenih in mrtvih obležalo.

— (Milodarov za zapusčene družine Kranjske) je deželnemu odboru z vštetiimi njegovimi 2000 gold. do zdaj došlo 3421 gold. 72 kr.

— (Trije novi leseni mostovi čez Savo), in to v stari Gradiški, Brodu in Šamcu, se začno kmalu delati. „Obzor“ pravi, da je stavbo teh mostov prevzel neki podvzetnik iz Ljubljane.

— (Iz seje deželnega odbora 10. avgusta.) Deželni odbor je pritrdil predlogu, da se dverazredna ljudska šola v Velikih Laščah razširi v trirazredno, in da se plača 3. učitelja postavi na 400 gold. — Na dopis zarad posojila iz deželnega ali normalno-šolskega zaklada, ki ga potrebuje občina Šmartinska pri Litiji za popraviljanje podrtih stropov šolske hiše, ki je bila še le pred 1 letom dodelana (!), se deželnemu šolskemu svetu odgovori, da je za tako posojilo treba dovoljenja deželnega zbora. — Omenilo se je, da vredništva tukajšnjih časnikov tudi zamorejo prejemati darove v podporo rodbin rezervistov in jih izročati deželnemu odboru.

— Vodstvo Slovenske vinorejske šole je naznanilo deželnemu odboru, da se je grozdju Vipavske doline po silnem deževanju prikazala grozdna plesnina, zoper katero se z dobrim vspehom rabi žvepljenje.

— (Zanimivo porotno obravnavo) bomo imeli v Ljubljani 19. dne t. m., pred katero pridejo oni Tržaški rogovileži, katere je sodnija ondašnja zasačila, ko so delali za rešenje „neodrešene Italije“, to je, da Trident, Trst, Gorico in Istro vzame Italija. Ker menda sodnija Tržaška ne zaupa večini porotnikov Tržaških, se po sklepu c. kr. nadsodnije Dunajske bode važna stvar razpravljala v Ljubljani.

— Dunajski profesor dr. Hochstetter, kije več dni potoval z gosp. Dežmanom po Kranjskem, je našel mnogo zanimivih starin, predpotopnih ostankov itd. za c. k. natoroznanski dvorni muzej Dunajski.

— (Požarna straža) je v pondeljek popoldne telegrafično naprošena po Vrhniskem županu, hitela na Vrhniko, kjer je nastal strašansko ogin, tako, da v središču trga je kar v hipu 10 minut okoli 40 hiš v plamenu stalo. Pogasiti požar je celo noč nevtrudljivi in